

vi ikke fuldtud have kunnet slutte os til Flertallet med Hensyn til den foreslaaede Reforms Gennemførelse, det er der vel neppe nogen, ikke en Gang den ærede Ordfører, der nogen Sinde har været i Tvivl om. Det forekommer mig, at det Standpunkt, som Højre for Tiden har taget — det samlede Højre i Folketinget og Landstinget — i hele denne Sag, det er der virkelig grumme liden Grund til at tage stærkt til Genmæle imod. Thi det er jo ganske klart, at det, der er Hovedpunktet i hele denne Sag, nemlig den almindelige Valgret, hvad der med andre Ord vil sige Afskaffelsen af de to Vælgerklassers Adskillelse efter økonomiske Hensyn, det ere vi jo fuldt ud gaaede med til, fuldt ud; vi have fuldt ud samtykket i, at den Forret, som den højstbeskattede Femtedel af vort Lands Borgere har haft i godt og vel 50 Aar, afskaffes. Vi ere endvidere fuldt ud gaaede med til, at Valgretten gives i hele det Omfang, som Regeringen og Flertallet her have ønsket, nemlig til alle Kvinder og til Tyendet efter visse bestemte Regler. Vi ere gaaede med til at fratage den højstbeskattede Femtedel af vore Medborgere den Ret, de lovligt have været Indehavere af nu i over 50 Aar, og det, uagtet denne Ret efter mit Skøn paa en ganske særlig Maade var fastslaaet af Lovgivningsmagten. De Regler, der have Gyldighed for Valg til de kommunale Raad i By og paa Land, hidrøre for Landets Vedkommende fra Loven af 22. Marts 1855, for Købstædernes Vedkommende fra Loven af 31. Marts 1860. Det er de samme; vi leve paa endnu, men der er kommet det Intermezzo, som efter min Mening stadfæster denne Ret paa fremtrædende Maade, at man tog Lovbestemmelserne om de kommunale Valg paa Landet op til Revision og ret grundigt forandrede Lovordningen om de kommunale Valg paa Landet, idet man indrettede den saaledes, som det er udtrykt i Lov af 6. Juli 1867. Men alt, hvad der angik Valgretten, var man den Gang enig om at lade staa ganske urørt, som det var indført ved Lov af 22. Marts 1855, altsaa efter at det havde været prøvet i 12 Aar. Det er for mig et Bevis paa, at Ordningen havde fungeret saa godt, at der ikke en Gang fandtes

nogen som helst Grund til at gøre Forandring deri. Og det tør vel siges, at det kommunale System, som er institueret første Gang ved Loven af 22. Marts 1855 og stadfæstet ved Loven af 6. Juli 1867, har virket i den Grad forsvarligt, at endnu ingen har kunnet staa op og sige, at der er handlet utilbørligt. I Ny og Næ har der været Skavanker ved denne som ved enhver anden Ordning, men det kan vel ingen lægge den til Last. Noget lignende er, om ikke i samme Grad, sket ved Købstadkommunalloven. Købstæderne fik ved Loven af 31. Marts 1860 deres Byraad ordnede med i alt væsentligt den samme Deling mellem $\frac{4}{5}$ og $\frac{1}{5}$ af Vælgermassen. Ved Loven af 26. Maj 1868 forandrede man Købstadkommunalstyret meget væsentligt, men en lille Del deraf blev staaende, idet man paa ny stadfæstede den Ordning, som var truffen 8 Aar i Forvejen.

Dette tyder for mig paa, at den var forsvarlig, og jeg kan ikke se andet, end at den Rettighed, som derved er given de højstbeskattede i By og paa Land, er af en særlig Beskaffenhed, og det har derfor for mig været ret besværligt at komme ind paa den Tankegang, at det kunde være forsvarligt med et Pennestrøg, uden at sætte noget som helst andet i Stedet, at ophæve denne Ret. Ikke desto mindre have vi gjort det. Jeg synes ikke, det giver Anledning til eller paakalder en truende Tone, naar der tales til os om, at vi ikke have kunnet gaa endnu videre. Men vi ere som sagt gaaede videre. Vi ere gaaede dertil, at vi ikke alene have ophævet hele den Ret, som tilkommer de højstbeskattede, men vi ere gaaede med til at give samtlige Kvinder Valgret lig med Mændene, og vi ere gaaede med til at give Tyende Valgret paa de Vilkaar, som der er Enighed om mellem alle Partier — der var i alt Fald Enighed derom i Fællesudvalget.

Hvad vi derimod ikke have kunnet være enige med de Herrer af Flertallet om, er ganske simpelt disse Ting, som vi mene ere nødvendige for, at den Del af vort Samfund, der alle Dage maa bære den væsentligste Del af Samfundets økonomiske Byrder, i nogen Grad kan bevare sin Indflydelse. Det er ubestrideligt, at saa længe vort Samfund er ordnet, som